

Emil Hakl

VÝSEK

argo

argo

EMIL HAKL

Emil Hakl

VÝSEK

Výběr fejetonů, které vznikaly pro rubriku Pavlač magazínu Čilichili v letech 2005–2016.

argo

© Argo, 2018
Copyright © Emil Hakl, 2018
Cover design © Pavel Růt, 2018
ISBN 978-80-257-2477-4 (váz.)
ISBN 978-80-257-2698-3 (e-kniha)

Ukázka elektronické knihy

Předmluva autora

Nejdřív jsem chtěl vydat všechny fejetony, které jsem psal dvanáct let pro měsíčník Čilichili. Tenkrát ho ještě vlastnil všemocný mobilní operátor a ten pojal úmysl vydat ty mé výkřiky komplet. Když jsem si však spočítal, jaká bichle by z toho vzešla, přišlo mi víc než vhodné obsah nějak zredukovat. Mezitím časopis změnil majitele, z velkorysosti plánu poněkud sešlo, a mně došlo, že je to jenom dobře. Už proto, že ne všechny příspěvky jsou dnes aktuální (což by měla být vlastnost fejetonu), a co horšího – ne všechny si uchovaly pel lehkosti; jinak řečeno z mnohých se odpařil humor, který se tam (dle odběratelů plátku) kdysi sem tam vyskytoval.

Navíc každé vydání měsíčníku se neslo v duchu nějakého závazného tématu – babyboom, duševní poruchy, VIP, bodyart, magie, Ostrava, alternativní léčitelství, tajemný svět pohlaví a podobně.

Zkrátka – nakonec mi to přišlo celé natolik komplikované a těžko rekonstruovatelné, že jsem si řekl: Lépe se na to vykašlat.

V tu chvíli se však do věci vložil redaktor Jiří Popiolek, ujal se textů, železnou rukou některé komplet vyházel, jiné zkrátil, zrušil výše zmíněná témata a vůbec se zachoval, jak se má správný redaktor chovat.

Díky němu tedy vychází nenucený, byť lehce monotónní výbor z původních fejetonů, jinými slovy pár desítek textů, které se hodí do tramvaje, do letadla nebo před usnutím na noční stolek.

Myslím, že od fejetonů se víc čekat nedá, a budu vděčný, když tuto roli těm několika čtenářům, kteří nečtou výhradně třísetstránkové romány nebo postapokalyptické sci-fi, splní.

Emil Hakl

Díl 1.

Za korunu semtele čili apríl!

Můj děda si na nějaké vyvádění aprílem moc nepotrpěl, protože to, co se činívá na apríla, dělal průběžně. Tím pádem nebylo nachlup prvního, když vyrazil s kočárkem na projížďku. Uvnitř jsem lehával já. Ale protože děda neměl rád jistou Bajzovou, která nevynechala příležitost, aby mě oslintala, vymyslel akci – v kočárku spočíval pozorně uložený, igelitem vypodložený a peřinkou přikrytý sumec, kterého se mu den předtím poštěstilo vytáhnout z řeky. V široké žlutošedé hubě měl zastrčen růžový dudlík. Já byl někde v pokoji a spal jsem. A všechno šlo, jak mělo – Bajzová zahlédla dědu, a už šla: „Tak jakpak se dneska má pišišinda? Ňóó? Jak še má pišiši?!" Děda se tajně těšil a baba nahlédla do kočáru.

„Spinká, hošičéék," zamrmlala.

„Spinká, ale mračí se, je dneska ňákej nespokojenej," nadhodil děda.

„Ále neni nespokojenej, hežky špinká, ňóó..."

„Zlobí!" zkusil ještě děda.

„Nezlobí, že né, nežlobíš, tý šeš podobnej tátoj, ani ti dneška nedám pušinku, bábu bolí v krků," uzavřela.

Děda počkal, až zmizí. Zkontroloval, jestli se mu to nezdá. Sumec zíral vyhaslýma očkama do stran. Děda v šoku dotlačil kočár domů, zaparkoval ho za dřevníkem a chystal

se uvést věci do původního stavu, když se za rohem vynořila matka: „Co děláte, dědo, s kočárem, my ho půl hodiny hledáme!“ „Coby, nic, potřebuju ho akorát popostrčit dál od kůlny, protože, éé…,“ stačil říct. Matka byla nenechavá od přírody, navíc jí cosi mírně nehrálo v dědově tónu. Přistoupila tedy a mrkla dovnitř. Znám to jen z vyprávění. Reagovala samozřejmě správně: práskla sebou o zeď. Děda běžel pro panáka nějaké archivní slivovice. V tu chvíli se zjevila babička. Smrtelně bílá matka ukázala na kočárek a ona se podívala dovnitř též. „Je!“ vydechla a sesula se do kopřiv.

A tak dále. Sumec to všechno spokojeně pozoroval. To se tak napíše, *spokojeně*; sumec byl po smrti, ale my lidé jsme jakožto mimořádně dravý druh zvyklí dělat si z takových věcí srandu. Zabít a zesměšnit, to je náš způsob. Zabít, zesměšnit a jako bonus sežrat.

Jediný, kdo vyšel z událostí toho dne nepoznamenán, byla Bajzová, což se nikdy uspokojivě nevysvětlilo. Jisté je, že se ji děda už v životě nepokusil napálit.

Devadesátky ve stínu spojených konvic

Někdo to tak třeba nevnímá, ale mně se zdá, že těch, co vzpomínají na česká 90. léta s pohnutím, neuvěřitelně rychle přibývá. Bude to možná tím, že v současnosti už nemá obraz tu sílu co tenkrát. Ono spatřit Depeche Mode poprvé je jiné než vidět je podvacáté.

Mimochodem, před týdnem jsem poprvé navštívil Sheffield, ocelářské srdce Británie. Hned od nádraží je vidět

několik naprosto smělých staveb, o kterých by se u nás zděšeně debatovalo sedmnáct let, zda ano či ne, a stejně by se nepostavily. Tady stojí, jakkoliv tvář města nijak nezachraňují; Sheffield je nevlídný a zvláštním způsobem ohavný hůř než Kladno. Nicméně zmíněné baráky tu jsou. Jeden z nich měl být původně muzeem populární hudby, to se nějak nerentovalo, tak je tam teď myslím knihovna. Dům vypadá jako čtyři propojené nerez konvice, šmrncnuté obří tarantulí. Je to věc odvahy, mimo jiné. Nebát se postavit něco úplně jiného, než se stavělo dosud. Britové tu odvahu mají, my ne. Proto je Británie Británií a my zkorumpovaná kolonie na okraji civilizace.

Ale zpátky k devadesátým. Ano, děly se tu věci. Každý z těch, co rovnou neodjeli podívat se, jak to vypadá venku, seděl u videa, u televize, v kině a žasnul, co všechno nezná. Úžas je ovšem pomíjivý stav, euforie (pokud nedoprovází nějakou psychickou anomálii) dlouho nevydrží.

Mimochodem, v Sheffieldu hráli ve všech barech, které měly přes den otevřeno, což byly celkem dva, T. Rex. To je taková kapela dojímající nás pamětníky. Zkrátka a dobře, v devadesátých se u nás změnilo takřka všechno kromě lidí. Ti se jen jinak učesali a ohákli a naučili se nad sebou navzájem ofrňovat, což trvá dodnes. V Sheffieldu naopak trvá jakási pradávná tradice, tvrdá, odolná, pirátská nátura. Stěhovat se tam kvůli tomu nebudu, ale na tu jejich knihovnu se ještě někdy pojedu rád podívat. Něco takového se u nás fakt nevidí.

Téma

Mám zákaz psát o tom, jaká štrapáce je psát sloupek, byla by to nuda, což by byla. Jedu tedy za sestřenkou do suburbie, aby mi poradila. Sestřenka je MUDr. a dělá v nemocnici na oddělení, kde se řeže od rána do večera.

Sedáme na zahradní lavičku. „Co bys chtěl slyšet?“ táže se.

„Nějakou příhodu vo krvi.“

„Předminulej měsíc k nám přivezli chlapa, co se chtěl zabít tim způsobem, že vypil litr slivovice a pak šel do lesa, že zmrzne. Našli ho a přivezli s těžkejma omrzlinama, museli jsme mu amputovat vobě ruce a nohy. Chlap se probral, náš doktor byl u toho, von je lidumil, takže první, co mu povídá, bylo: Pane Korejs, musíte to brát, jak to je, ale v první řadě mám pro vás skvělou zprávu: Budete žít! Jenže to je dost smutná příhoda, viď?“

„To jo, navíc není o krvi.“

„Tak jinou – nedávno jsem sekala dříví, že si přitopím, venku je krásně, ale v přízemí je syrovo. A jak sekám, seknu do špalku, levačka mi sklouzne, chytne se do tý škvíry, já vytáhnu sekeru a stojím s prstem skřípnutým ve špalku jako kráva, na zahrádkách kolem spousta lidí, a já se bojim na někoho zavolat, abych si neudělala vostudu.“

„Krev ti tekla?“ ptám se.

„Ne, akorát jsem si zlomila článek ukazováku, podivej.“

„Tak to nic.“

„Nebo napiš, že pijeme bikavér a že je furt dobrej.“

„Co z toho?“

„Bikavér znamená býčí krev. Slabý, viď.“

„To jo.“

„Tak mi aspoň dolej.“

„Třeba o transfuzi bys něco nevěděla?“

„Klasická transfuze už se dávno nedělá, dneska se dává všechno extra – plazma, krvinky, krevní destičky, což říkám pro tvý účely dost zjednodušeně.“

„A kde se z toho namíchá ta výsledná krev?“ zajímá mě.

„Až v pacientovi.“

Stmívá se. Nad fungl novými střechami vychází zadumaný příměstský měsíc.

„Hele – a to jako ten sloupek musíš do rána vymyslet a napsat?“ ptá se sestřenka. „Jo,“ já na to, „a odevzdat.“

„To ti teda nezávidim,“ říká, „to je pěkná řezničina.“

Peklo za katedrou

Známý učil na střední. Byl zvláštní tím, že ho to bavilo, střední byla odborná a byl tam tím pádem nižší výskyt jedinců, kterým by člověk tu sarkastickou hubu nejradši dvacetkrát denně roztrh. Přednášel svůj obor a těšilo ho to. Dokud mu do třídy nepřibyl mladý génius Bohdan. Skvělé výsledky, nadprůměrná inteligence, aktivní přístup. Sígři ho ihned exkomunikovali, manekýny nad ním ohrnuly nos. Předčasně, neboť Bohdan v zápalu začal pomáhat svému profesoru přednášet. Když známý řekl zastaralou informaci, Bohdan ho opravil. Vážným hlasem odkvákal nejnovější poznatky. Známý to snášel s humorem. Tím víc se sám sobě divil, když jednoho dne práskl, nevím čím, do stolu, asi pravítkem, a řekl: „Bohdane, víte o předmětu mnohem víc než já, mám co dohánět. Navrhuji vám, abyste si sem stoupl místo mě a vzal to za mě.

Klasifikovat ovšem budu já. Pokračujte, kde jsem přestal, prosím."

Génius to vzal. Během pikosekundy se ze žáka stal profesorem. Čáral na tabuli, chodil, mluvil. Demonstroval příklady z praxe. Tvrdil, že má teorie trhliny, a hned ty trhliny zaplňoval svým názorem. Bylo to tak bizarní, že to zaujalo i největší sprosťáky, lemply, skejťáky, huliče. Bohdan chodil připraven, přednášel, třída mu to žrala. Ideální stav, který trval do konce roku. Pak známý, co na té škole učil jedenáct let, dal výpověď a šel dělat politiku. Měl k tomu sklony už dřív. Připnul si na sako modrého sokola, poštolku, káně či co je to za ptáka.

Historka celkem nijaká, kdyby se nestalo, že ten známý udělal takovou tu nižší střední kariéru, nahrabal si na barák a tak. Sedí si jednoho dne ve své procovské kanceláři a plánuje mítink. Tu se otevřou dveře a vstoupí bývalý žák – Bohdan.

Říká: „Zdravím vás, milý kolego, jsem tu dnes první den, tak prozatím jen informaci – dnešní mítink povedu já, tam se pak vzájemně představíme. Vy se, prosím, postarejte o zápis."

Kolikrát se narodíš, tolikrát jsi člověkem

Jako rukojmí pověr se každý z nás už rodí. Co jiného je totiž doufání, že až se to narodí, bude to žít naprosto jiný a lepší život než jeho rodiče. Takže není divu, že v tom každý jede už od mládí… Že až nebude panic (panna), bude všechno jinak, že až konečně vypadne ze školy, bude mu skvěle, že když se bude na Štědrý den postit, uvidí, už ani

nevím co, že až bude bydlet sám a nikdo mu do ničeho nebude kafrat, rázem se všecko změní.

A tak to jde. Přesvědčení, že když se člověk nezapomene vyhýbat tmavým dlaždicím a bude cupitat po bílých, je ještě zlaté. O černé kočce přes cestu nemluvě, ta když přeběhne, tak to nanejvýš znamená, že je fajn, že tady ještě něco žije. Pověry jsou zkrátka odpadové deriváty víry, a víra sama o sobě už drží na zatraceně tenoučkém drátku. Dělí se na kodifikované, to jsou ty obecné, a na bludy osobní, kterými se týrá každý po svém. Bludy a rituály. Což bývá peklo zejména v mládí. Ještě dnes se mi kroutí žaludek, když si vzpomenu, jak jsem musel každý den před usnutím mrknout nejprve desetkrát po-ma-lu levým okem na noční Kbely tak, abych nad nimi neviděl letět vrtulník (což bylo v roce 1976 dost těžké vzhledem k tomu, že tam bylo vojenské letiště s čilým provozem), a hned následně pravým na výpadovku na Kolín tak, aby po ní nejel ani jeden kamion (býval to hlavní tah), a během té operace ani jednou nepomyslet na slovo „rakovina", „reparát" nebo „Miroslava". A pak už neotevírat oči, protože by se to celé zrušilo a bylo by třeba začít znovu. Samozřejmě se to napoprvé nepodařilo snad vůbec nikdy. Ostatně to už byl možná spíš náběh na neurózu, což je úplně jiná tematika.

Jediná funkční pověra, o které vím, pocházela od mé babičky, která říkala: „Co neuděláš hladovej, na to se nažranej už vyser." To je hluboká pravda, která obstojí v každém praktickém testu. Ovšem možná to tím pádem není pověra. Spíš přísloví. Ostatně hned babiččin bratr – ten se držel toho, že když z lesa zahouká sýček, nemá on v tu chvíli vůbec nikam chodit.